

УДК 316+34.06+336

doi: <http://dx.doi.org/10.30970/VSO.2023.17.11>

**РОЗВИТОК МЕТОДОЛОГІЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ
КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ В СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ
НА ОСНОВІ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ
З ФІНАНСОВОЇ ТЕМАТИКИ**

І.О. Ревак

Львівський державний університет внутрішніх справ,
вул. Городоцька, 26, м. Львів, 79007, Україна,
irarevak@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-1755-2947>

О. М. Підхомний

Львівський національний університет імені Івана Франка,
пр. Свободи, 18, м. Львів, 79008, Україна,
oleg.pidkhomnyi@lnu.edu.ua,
<https://orcid.org/0000-0003-2642-8657>

Ю.І. Кіржецький

Львівський державний університет внутрішніх справ,
вул. Городоцька, 26, м. Львів, 79007, Україна,
korgyk_1@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-8323-3605>

Стаття присвячена вдосконаленню методів соціологічного дослідження шляхом широкого дослідження методологічних можливостей електронних документів у сфері контент-аналізу фінансової тематики. Задекларовані цілі охоплюють всебічний аналіз потенціалу, еволюції, викликів і майбутніх удосконалень у використанні електронних документів для соціологічних досліджень фінансових тем. Початкове завдання передбачає ретельну оцінку потенціалу включення електронних документів у соціологічні дослідження, присвячені фінансовій тематиці. Це включає в себе ретельний аналіз сильних сторін і обмежень, пов'язаних з використанням електронних документів як цінних джерел даних у соціологічному дослідженні фінансових тем.

Дослідження заглиблюється в історичну еволюцію методів соціологічного дослідження, пропонуючи розуміння фінансової системи та методології. Особли-

@ І. Ревак, О. Підхомний, Ю. Кіржецький

увага приділяється розумінню еволюції ролі електронних документів як незамінних інструментів для аналізу контенту досліджень з фінансової проблематики, підкреслюючи контекстуалізацію поточної практики в історичних рамках.

Вивчення проблем і обмежень у сучасній літературі є ключовим аспектом цього дослідження. Виявляючи прогалини та потенційні упередження, дослідження має на меті сприяти тонкому розумінню проблем, пов'язаних із використанням електронних документів для аналізу контенту на перетині фінансових і соціальних питань. Визначення найбільш прийнятних методів збору даних з електронних документів є визначальним та включає визначення джерел і встановлення критеріїв відбору для забезпечення актуальності та достовірності інформації в соціологічних дослідженнях на фінансову тематику.

Запропоновано рекомендації щодо майбутніх досліджень на основі вдосконалення методології для підвищення ефективності використання електронних документів у соціологічних дослідженнях на фінансову тематику. Досягнення цих цілей сприятиме розвитку методів соціологічного дослідження, пропонуючи практичні ідеї для дослідників, які прагнуть використовувати електронні документи для дослідження фінансових тем.

Ключові слова: методи соціологічних досліджень, електронні документи, контент-аналіз, фінансові питання, розвиток методології.

Постановка проблеми. Соціологія має велике значення для вивчення фінансових проблем суспільства на основі електронних документів завдяки своїй здатності розкривати кількісні та якісні виміри фінансових явищ. Аналізуючи електронні документи, як порівняно новий вид джерел інформації, соціологи можуть отримати уявлення про культурні, інституційні та соціальні фактори, що впливають на фінансову поведінку та прийняття рішень. Вчені можуть використовувати методи аналізу тексту й обробки природної мови для виявлення моделей, настроїв і тем у фінансових дискурсах, вивчаючи сприйняття та ставлення громадськості до фінансових питань. Крім того, соціологи можуть вивчати соціальні структури й динаміку влади у сфері розподілу фінансових ресурсів суспільства, сприяючи всебічному розумінню характеру фінансових систем. Вивчаючи різноманітні ідеї, дані про які можна знайти в електронних документах, соціологи можуть вирішити проблему нерівномірного розподілу фінансових ресурсів і дослідити вплив фінансових проблем на різні соціальні групи. Цей підхід дає змогу соціологам проводити тривалі дослідження в режимі реального часу, надаючи актуальні та історичні відомості про еволюцію фінансових систем і ефективність рішень з управління ними. Зрештою, інтеграція соціології та аналітики електронних документів забезпечує дослідникам можливість генерувати доказові знання для

розробки обґрунтованої фінансової політики та сприяння формуванню більш справедливої та стійкої фінансової системи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика контент-аналізу є предметом досліджень багатьох іноземних і вітчизняних дослідників. Так, Б. Берельсон, О. Холсті вивчали контент-аналіз у комунікаційних дослідженнях, з позиції соціальних і гуманітарних наук. Теоретико-методологічні, концептуальні, науково-прикладні аспекти застосування контент-аналізу висвітлені у наукових публікаціях О. Іванова, О. Нечипоренко, Ю. Носенко, В. Пальчук, Л. Сінельник, А. Согоріна, Ю. Чернятинської та ін. Так, О. Іванов досліджував концептуально-методологічні засади методу контент-аналізу у співвіднесенні з методиками і техніками кількісної обробки текстових даних, обґрунтував необхідність оновлення вимог до контент-аналітичного дослідження в умовах переходу до інформаційного суспільства та застосування комп'ютерних технологій у дослідженнях комунікації [2; 3]. Активне використання методик контент-моніторингу і контент-аналізу при обробці постійно оновлюваної інформації, що циркулює в соціальних інформаційних комунікаціях, вивчала В. Пальчук [5]. На основних теоретичних положеннях експертизи цінності документів в електронній формі для їх відбору на постійне зберігання, аналізі загальних та спеціальних критеріїв цінності документів в електронній формі, обґрунтуванні сучасних підходів щодо їх застосування були сфокусовані наукові пошуки Ю. Чернятинської [7]. Окремі аспекти забезпечення валідності результатів контент-аналізу як методу дослідження соціального дискурсу досліджував А. Согорін [6]. Методичні засади контент-аналізу сайтів вивчали Ю. Носенко, О. Нечипоренко, Л. Сінельник. Науковці встановили, що контент-аналіз є методом кількісно-якісного вивчення змісту для вимірювання або виявлення певних тенденцій та фактів, що відображені у пропонованих до вивчення текстах [4].

З урахуванням методологічних напрацювань сучасних дослідників у межах соціологічної та фінансової поведінкової науки у контексті вимог щодо валідності результатів контент-аналізу актуалізується проблематика наукових досліджень розвитку методологічних можливостей контент-аналізу в соціологічних дослідженнях на основі електронних документів з фінансової тематики.

Метою наукової статті є розвиток методів соціологічного дослідження шляхом розширення методологічних можливостей використання електронних документів у сфері контент-аналізу з фінансових тем. Досягнення мети передбачає виконання низки завдань:

- оцінити потенціал використання електронних документів у соціологічних дослідженнях, присвячених фінансовій тематиці;
- розкрити еволюцію методів соціологічного дослідження та дослідити роль електронних документів як цінного джерела даних у контексті контент-аналізу з фінансових тем;
- виявити проблеми та обмеження в існуючій спеціальній літературі щодо використання електронних документів для аналізу контенту в галузі фінансової соціальної проблематики;
- визначити найбільш прийнятні методи збору даних, джерела та критерії

відбору для отримання відповідних електронних документів для соціологічного дослідження на фінансову тематику;

Методи:

Соціологія як наука пропонує аналітичні інструменти, які можуть покращити наше розуміння фінансових проблем та їхніх ширших суспільних наслідків. Застосовуючи соціологічні принципи та методи до вивчення фінансових питань, дослідники можуть виявити основні соціальні та культурні фактори, які впливають на фінансову поведінку окремих індивідів та населення загалом. Використання електронних документів у соціологічних дослідженнях фінансових проблем відкриває низку можливостей і переваг для вивчення складних фінансових питань. Електронні документи, такі як фінансові звіти, корпоративні повідомлення, урядові публікації, новинні статті та вміст соціальних мереж, надають величезну кількість даних на фінансові теми. Дослідники можуть отримати доступ до цих цифрових архівів, щоб аналізувати широкий спектр фінансових явищ і досліджувати тенденції та закономірності з часом. Соціологи використовують методи аналізу тексту та обробки природної мови для ефективного аналізу великих обсягів електронних документів. Ці методи можуть допомогти отримати цінну інформацію, визначити ключові слова, проаналізувати настрої та розкрити приховані теми, пов'язані з фінансовими проблемами. Електронні документи доступні з різних онлайн-платформ, таких як веб-сайти, блоги, платформи соціальних мереж і цифрові сховища. Відтак актуалізуються питання проведення багатостороннього аналізу, щоб зрозуміти, як фінансові питання обговорюються та сприймаються в різних онлайн-просторах і спільнотах.

Виклад основного матеріалу. Епоха інформаційного суспільства характеризується вільним доступом до великих масивів даних і розвитком інформаційних технологій та інфраструктури, що зумовило широке використання контент-аналізу з метою систематичного відстеження головних тенденцій та настроїв у суспільстві. Окремі дослідники наголошують, що використання інтелектуальних підходів до обробки постійно оновлюваної інформації пов'язане з такими методами як контент-моніторинг та контент-аналіз. Сутність контент-моніторингу полягає у неперервній аналітичній обробці інформаційних потоків для виявлення понять, сюжетів, екстракції фактів з текстів, відстеження перебігу суспільних процесів, формування статистичних звітів тощо. Як зазначає В. Пальчук, методологічною складовою контент-моніторингу дослідники вважають контент-аналіз, за допомогою якого у рамках дослідження інформаційних потоків можна аналізувати масиви текстових документів, що є результатами моніторингу інформаційного простору. Унікальність технології контент-аналізу полягає у поєднанні кількісних та якісних методів дослідження. Важливо, що кількісний метод пов'язує з визначенням частоти появи в документах певних

характеристик змісту, а якісний – з самим фактом наявності чи відсутності в тексті однієї або декількох характеристик змісту [5, 509-510].

Виходячи з практики використання методу контент-аналізу, її, на думку О. Іванова, вважають своєрідною «методологічною парасолею», яка включає всі засоби як кількісного, так і якісного аналізу текстів у соціальних науках. Водночас до всіх таких даних застосовують процедурні вимоги, розроблені для класичного контент-аналізу. Автор зазначає, що контент-аналіз як метод є не лише сукупністю загальних принципів осягнення текстів з позицій соціальних теорій, а й певною сукупністю процедур опрацювання цих текстів, або ж методологією отримання надійних і валідних висновків із текстів у соціальному контексті їх використання за допомогою інтерсуб'єктивно узгоджених правил систематизації інформації [3, С. 70-71].

Контент-аналіз тлумачать по різному: як методику об'єктивного якісного і систематичного вивчення змісту тексту; як систематичну числову обробку, оцінку та інтерпретацію форми та змісту інформаційного джерела; як дослідницьку технологію для отримання результатів шляхом аналізу змісту тексту про стан і властивості соціальної дійсності. У наукових джерелах контент-аналіз тлумачать швидше як підхід до аналізу документів і текстів, ніж методологічний чинник створення і генерування даних. Зазвичай, його зараховують до арсеналу методів дослідження як окремий метод аналізу даних через відносну гнучкість та легку адаптованість.

Методологічні засади формалізованого аналізу текстів закладені в середині ХХ ст. Г. Ласуеллом, Б. Берельсоном та О. Холсті, праці яких є відправною точкою для сучасних контент-аналітиків, а термін «контент-аналіз» концептуалізується в ході розвитку загальної методології соціальних наук. Загалом відповідні визначення можуть містити різні акценти:

- 1) контент-аналіз – це техніка дослідження для об'єктивного, систематичного та кількісного опису очевидного (явного) змісту комунікації [10];
- 2) контент-аналіз – це будь-яка техніка для формулювання висновків шляхом об'єктивної та систематичної ідентифікації відповідних характеристик повідомлень [12].

Як бачимо, в обох визначеннях звернуто увагу на дві характеристики – об'єктивність та систематичність. Об'єктивність пов'язана з тим фактом, що процедура розподілу первинного матеріалу за категоріями є чіткою та зрозумілою, тому ступінь впливу особистих переконань аналітика зведений до мінімуму. Контент-аналіз – це, в принципі, виконання певних правил. Систематичність означає, що застосування правил відбувається послідовно (почергово), що також виключає будь-які суб'єктивні упередження. За визначенням Б. Берельсона, контент-аналіз заснований на кількісній стратегії дослідження, мета якого – здійснити квантифікацію первинного матеріалу у термінах категорій, визначених правилами.

Варто зауважити, що контент-аналіз виник у межах позитивної методології вивчення засобів комунікації, його особливістю є те, що головний акцент ставиться на зміст тексту, заданий соціальним контекстом, а метою є одержання висновків про соціальну реальність. Після визначення об'єкта та предмета дослідження, висунення гіпотез, розпочинається розробка категорій аналізу, формування вибірки, обґрунтування одиниць аналізу та рахунку. Методологічними критеріями на цьому етапі виступають надійність, валідність та об'єктивність [15]. Далі проводиться збір і кодування даних відповідно до розроблених фахівцем з кодування правил, відтак здійснюється статистичний аналіз зібраних даних та їх інтерпретація [16].

А. Ахувія розглядає поняття «контент-аналіз» як методологію, за допомогою якої текст початково кодується за категоріями, а потім підраховується частота появи кожної категорії [9].

На думку А. Согоріна, контент-аналіз, порівняно з іншими методами дослідження, має певну специфіку, оскільки його процедурною особливістю є ретельний підрахунок загальної кількості та частоти виникнення певних одиниць. Кількісні характеристики (одиниці контексту та одиниці підрахунку), здобуті в процесі дослідження, сприяють розкриттю якісного змісту аналізованого документу. Одиниці контексту (такі як відповіді на опитувальник, інтерв'ю, стаття, речення тощо) використовуються для позначення того сегмента, у межах якого поставлено завдання визначити частоту згадувань певних категорій. З метою здійснення статистичних розрахунків використовуються одиниці реєстрації, які можуть бути тотожними чи відмінними з показниками якісних одиниць аналізу [6, С. 43].

Разом з тим, Б. Кабановф, Р. Уолдерсі та М. Коен вважають контент-аналіз важливим методом для дослідження культури організацій, оскільки він дає дослідникам можливість аналізувати організаційні цінності, які відображені в документах організації. Так, оцінюючи частоту згадок про організаційні цінності в документах, можна оцінити їх важливість [13].

Виявляючи сутність контент-аналізу в наукових (соціологічних) дослідженнях варто виокремити його основні переваги:

- контент-аналіз вважають «прозорим» методом дослідження, оскільки схема кодування і процедури формування вибірки чітко сформульовані, відтак з'являється можливість для відтворення конкретного експерименту та проведення подальших досліджень;
- контент-аналіз дає змогу додати до дослідження елементи лонгітюдного аналізу, і таким чином з'являється можливість досліджувати зміни у розстановці акцентів;
- контент-аналіз доволі часто називають «ненав'язливим» методом через його своєрідну нейтральність, коли учасники експерименту не беруть до уваги присутність дослідника;

- контент-аналіз є гнучким методом за своєю природою, тому його можна застосовувати до великих масивів неструктурованої інформації;
- контент-аналіз дає можливість генерувати інформацію про соціальні групи, доступ до яких отримати проблематично. Йдеться, насамперед, про доступ до особистої інформації елітних груп представників соціуму, зокрема директорів компаній, через такі рубрики, як «Who is who» [11].

До недоліків контент-аналізу дослідники відносять те, що:

- контент-аналіз залежить від якості документів, з якими працює дослідник. Дж. Скотт рекомендує оцінювати документи за такими критеріями, як автентичність, надійність і репрезентативність [17];
- наявність певного суб'єктивізму при створенні аналізованих документів, з одного боку, та фахівцями, які займаються кодуванням, – з іншого, оскільки практично неможливо розробити керівництво з питань кодування, яке б не містило певної частки інтерпретації з боку кодувальника;
- ймовірність виникнення специфічних проблем у разі дослідження латентного, а не очевидного змісту;
- за допомогою контент-аналізу важко отримати відповіді на питання «чому?», оскільки об'єктом дослідження є готовий текст;
- дослідження із застосуванням контент-аналізу часто звинувачують в тому, що вони атеоретичні. Акцент, який в контент-аналізі роблять на метриці, може легко і невимушено трансформуватися в акцент, який роблять на тому, що можна виміряти, а не на тому, що є теоретично значущим або важливим [1, С. 312].

Варто відзначити, що еволюція соціології щодо вивчення фінансових проблем пройшла кілька етапів змістової періодизації, яка видається зручнішою, оскільки виділені етапи хронологічно переплітаються. Загалом варто виокремити такі етапи, пов'язані з використанням різного наукового інструментарію:

- традиційні соціологічні підходи використовувались на ранніх етапах соціологічних досліджень і фокусувались переважно на макроекономічному аналізі економічних систем та їхньому впливі на суспільство. Такі вчені, як К. Маркс і М. Вебер, заклали основи вказаного напрямку, досліджуючи соціальні та класові структури, що лежать в основі економічних відносин;
- соціологічні дослідження фінансових установ виникли в результаті вивчення ролі та функцій фінансових установ у суспільстві. З'явилися дослідження банків, фондових ринків і фінансових організацій, які підкреслюють їхній вплив на економічні результати та соціальне розшарування населення;
- соціологічні дослідження з питань соціальної нерівності і фінансових диспропорцій виникають на етапі вивчення проблеми нерівномірного розподілу фінансових ресурсів, зв'язків між соціально-економічним статусом, різницею в багатстві, доступом до фінансових послуг та ймовірними наслідками для різних соціальних груп;

- на основі міждисциплінарних підходів вивчають культурні та поведінкові аспекти фінансів. На цьому етапі предметом соціології як науки стають соціально-поведінкові відносини у суспільстві, а також культурні цінності та норми, що впливають на фінансову поведінку та вибір споживачів. Популярності набуває поведінкова економіка та соціологічні дослідження культури споживання;
- міждисциплінарний аналіз фінансів пов'язаний з усвідомленням соціологами впливу та взаємодії багатьох соціальних чинників у розв'язанні фінансових проблем. Дослідники аналізують, як раса, стать та інші соціальні особливості перетинаються з фінансовими проблемами;
- технологічні досягнення та електронні документи також стали об'єктами соціологічних досліджень. Безумовно поява цифрових технологій та електронних документів відкрила нові пізнавальні можливості. Соціологія почала використовувати онлайн-джерела даних, включаючи фінансові звіти, контент соціальних мереж, періодичні статті та корпоративні комунікації;
- інтеграція інтелектуального аналізу тексту та нейролінгвістичне програмування дали подальший поштовх для соціології щодо вивчення фінансових проблем на основі електронних документів. Дослідники використовували ці обчислювальні методи для ефективного аналізу великих обсягів даних та отримання цінної інформації;
- дослідження в режимі реального часу та довгострокові дослідження потребують електронних документів для збору даних, які дають соціологам змогу вивчати сучасні фінансові події та тенденції. Також стали можливими пролонговані дослідження, зорієнтовані на історичні зміни фінансових систем;
- соціологія соціальних медіа та віртуальна етнографія розглядають соціальні мережі як багате джерело фінансового дискурсу. Віртуальна етнографія стала ефективним методом дослідження онлайн-взаємодій і культурної динаміки, пов'язаної з фінансовими питаннями;
- розробка політики на основі фактичних даних передбачає інтеграцію аналізу електронних документів із соціологічними методами, сприяючи отриманню знань, що ґрунтуються на фактичних даних. Такі дослідження слугують джерелом інформації для формування сучасної фінансової політики, спрямованої на усунення соціальної нерівності.

Загалом дослідження фінансових проблем із соціологічного погляду можна здійснювати за допомогою відповідних інструментів, таких як соціологічна уява (дає змогу людям побачити зв'язок між подіями в їх особистому житті та подіями у суспільстві); соціальна основа (вкоріненість) фінансів (соціологія дає змогу зрозуміти соціальний контекст, у якому відбуваються фінансові операції); фінансіалізація (фінансування) (соціологія допомагає зрозуміти соціальні

та культурні чинники, які сприяють фінансіалізації, тобто зростанню ролі фінансових ринків та інституцій в економіці); соціальні проблеми (соціологія може забезпечити основу для розуміння соціальних проблем, зокрема фінансово характеру); соціальні інститути (соціологія може допомогти зрозуміти роль соціальних інститутів, таких як банки та корпорації, у розвитку особистості) [14; 8].

Вивчення фінансових проблем на основі електронних документів є однією з галузей дослідження соціології, що має ґрунтуватись на розробленні відповідних теорії та методології. Наприклад, соціологічне дослідження грошей можна розвинути шляхом вивчення питань теорії та методології, зокрема з урахуванням диференційованих суспільних зв'язків.

Висновки

Таким чином, соціологія пропонує багатовимірний підхід до вивчення фінансових проблем, враховуючи складну взаємодію між економічними системами, соціальними структурами, культурними нормами та індивідуальною поведінкою. Застосовуючи соціологічні теорії та методи дослідження, можемо отримати глибше розуміння фінансових проблем і працювати над більш комплексними та стійкими рішеннями. Загалом можливості соціології у вивченні фінансових проблем на основі електронних документів різноманітні та потужні. Використовуючи цифрові дані та аналітичні інструменти, соціологи можуть отримати нове уявлення про складність фінансових явищ, сприяючи виробленню політики на основі фактичних даних і сприяючи глибшому розумінню соціальних вимірів фінансів.

Еволюція соціології у вивченні фінансових проблем просунулася від традиційного аналізу на макрорівні до включення електронних документів і передових обчислювальних методів. Ця інтеграція розширила сферу дослідження, дозволяючи досліджувати фінансові явища з різних точок зору та пропонувати рішення, що ґрунтуються на фактичних даних, для більш інклюзивного та інформованого фінансового середовища.

Використана література:

1. Браймен Ф., Белл Э. Методы социальных исследований. Группы, организации и бизнес / Пер. с англ. Х.: Изд-во Гуманитарный Центр. 2012. 776 с.
2. Іванов О.В. Кількісний контент-аналіз: Проблема контексту. Вісник Харківського національного університету імені Н.В. Каразіна. 2012. № 999. С. 95–98.
3. Іванов О.В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності. Вісник Харківського національного університету імені Н.В. Каразіна. 2013. № 1045. С. 69–74.
4. Носенко Ю. М., Нечипоренко О. М., Сінельник Л. М. Методичні засади контент-аналізу сайтів. *Modern Economics*. 2022. № 36. С. 96–102

URL: <https://modecon.mnau.edu.ua>

5. Пальчук В. Сучасні особливості розвитку методів контент-моніторингу і контент-аналізу інформаційних потоків. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2017. Вип. 48. С. 506–526.
6. Согорін А.А. Окремі аспекти забезпечення валідності результатів контент-аналізу як методу дослідження соціального дискурсу. Український соціум. 2016. № 2(57). С. 41–47.
7. Чернятинська Ю. Г. Теоретико-методологічні засади експертизи цінності документів в електронній формі. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2017. Вип. 49. С. 251–254.
8. A Sociology of Financialisation? URL: <https://www.socialsciencespace.com/2012/10/a-sociology-of-financialisation-beyond-an-economic-analysis-of-the-financial-crisis/>
9. Ahuvia A. Traditional, Interpretive, and Reception Based Content Analyses: Improving the Ability of Content Analyses to Address Issues of Pragmatic and Theoretical Concern. *Social Indicators Research: An International and Interdisciplinary Journal for Quality-of-Life Measurement*, Springer, vol. 54(2), Pp. 139–172.
10. Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research* (New York: Free Press)
11. Bryman, A. (1974). *Sociology of Religion and Sociology of Elites*, *Archives de sciences sociales des religions*, 38: 109–21.
12. Holsti, O. R. (1969). *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities* (Reading Mass: Addison-Wesley. Pub. Co).
13. Kabanoff, B., Waldersee, R., and Cohen, M. (1995), *Espoused Values and Organizational Change Themes*, *Academy of Management Journal*, 38 (4). Pp. 1075–104.
14. Karin Knorr Cetina, Alex Preda (2013). *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance*. Oxford University Press. 608p. Pp. 413–430.
15. Krippendorff K. *Content analysis: an introduction to its methodology*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc., 2004.
16. Kromrey H. (2006) *Empirische Sozialforschung. Modelle und Methoden der standardisierten Datenerhebung und Datenauswertung*. Stuttgart: Lucius & Lucius Verlag. 565 s.
17. Scott, J. (1990). *A Matter of Record*. Cambridge Polity Press. 233 p.

References:

1. Braimen F., Bell E. (2012) *Metody sotsialnykh doslidzhen. Hrupy, orhanizatsii ta biznes* [Methods of social research. Groups, organizations and businesses] / Per. z anhl. Kh.: Humanitarnyi tsentr. 776 p. [in Ukrainian]
2. Ivanov O.V. (2012) *Kilkisnyi kontent-analiz: Problema kontekstu*.

[Quantitative content analysis: The problem of context]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni N.V. Karazina*, vol. 999. pp. 95–98. [in Ukrainian]

3. Ivanov O.V. (2013) *Klasychnyi kontent-analiz ta analiz tekstu: terminolohichni ta metodolohichni vidminnosti* [Classical content analysis and text analysis: terminological and methodological differences]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni N.V. Karazina*, vol. 1045. pp. 69–74. [in Ukrainian]

4. Nosenko Yu. M., Nechyporenko O. M., Sinelnik L. M. (2022) *Metodychni zasady kontent-analizu saitiv* [Methodological principles of sites content analysis]. *Modern Economics*, vol. 36. pp. 96–102 Available at: <https://modecon.mnau.edu.ua> [in Ukrainian]

5. Palchuk V. (2017) *Suchasni osoblyvosti rozvytku metodiv kontent-monitorynhu i kontent-analizu informatsii nykh potokiv* [Modern features of the development of methods of content monitoring and content analysis of information flows]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, vol. 48. pp. 506–526. [in Ukrainian]

6. Sohorin A.A. (2016) *Okremi aspekty zabezpechennia validnosti rezultativ kontent-analizu yak metodu doslidzhennia sotsialnoho dyskursu* [Certain aspects of ensuring the validity of the results of content analysis as a method of social discourse research]. *Ukrainskyi sotsium*, vol. 2(57). pp. 41–47. [in Ukrainian]

7. Cherniatynska Yu. H. (2017) *Teoretyko-metodolohichni zasady ekspertyzy tsinnosti dokumentiv v elektronni formi* [Theoretical and methodological principles of examination of the value of documents in electronic form]. *Naukovi pratsi istorichnoho fakultetu Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, vol. 49. pp. 251–254. [in Ukrainian]

8. *A Sociology of Financialisation?* Available at: <https://www.socialsciencespace.com/2012/10/a-sociology-of-financialisation-beyond-an-economic-analysis-of-the-financial-crisis/>

9. Ahuvia A. Traditional, Interpretive, and Reception Based Content Analyses: Improving the Ability of Content Analyses to Address Issues of Pragmatic and Theoretical Concern. *Social Indicators Research: An International and Interdisciplinary Journal for Quality-of-Life Measurement*, Springer, vol. 54(2), Pp. 139–172.

10. Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research* (New York: Free Press

11. Bryman, A. (1974). *Sociology of Religion and Sociology of Elites*, *Archives de sciences sociales des religions*, 38: 109-21.

12. Holsti, O. R. (1969). *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities* (Reading Mass: Addison-Wesley. Pub. Co).

13. Kabanoff, B., Waldersee, R., and Cohen, M. (1995), *Espoused Values and Organizational Change Themes*, *Academy of Management Journal*, 38 (4). Pp. 1075-104.

14. Karin Knorr Cetina, Alex Preda (2013). *The Oxford Handbook of the Sociology of Finance*. Oxford University Press. 608p. Pp. 413-430.

15. Krippendorff K. Content analysis: an introduction to its methodology. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc., 2004.

16. Kromrey H. (2006) Empirische Sozialforschung. Modelle und Methoden der standardisierten Datenerhebung und Datenauswertung. Stuttgart: Lucius & Lucius Verlag. 565 s.

17. Scott, J. (1990). A Matter of Record. Cambridge Polity Press. 233 p.

CONTENT ANALYSIS METHODOLOGICAL POSSIBILITIES EVOLUTION IN SOCIOLOGICAL RESEARCH BASED ON FINANCIAL TOPICS ELECTRONIC DOCUMENTS

Revak I.

Lviv State University of Internal Affairs,
26, Horodotska Str., Lviv, 79007,
irarevak@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-1755-2947>

Pidkhomnyi O.

Ivan Franko National University of Lviv,
18, Svobody Pr., Lviv, 79008,
oleg.pidkhomnyi@lnu.edu.ua,
<https://orcid.org/0000-0003-2642-8657>

Kirzhetskyy Yu.

Lviv State University of Internal Affairs,
26, Horodotska Str., Lviv, 79007,
korgyk_1@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-8323-3605>

This scientific article is dedicated to advancing sociological research methods through an extensive exploration of the methodological possibilities offered by electronic documents in the realm of content analysis on financial topics. The objectives guiding this research endeavor encompass a comprehensive examination of the potential, evolution, challenges, and future improvements in utilizing electronic documents for sociological investigations on financial issues.

The initial task involves a rigorous potential's assessment of incorporating electronic documents in sociological studies devoted to financial topics. This includes a thorough examination of the strengths and limitations associated with employing electronic documents as valuable sources of data in the sociological exploration of financial themes.

The research delves into the historical evolution of sociological research methods, offering insights into the changing landscape and methodologies. A particular focus is placed on understanding the evolving role of electronic documents as indispensable

tools for content analysis on financial topics, emphasizing the contextualization of current practices within a historical framework.

The examination of problems and limitations in the current literature is a crucial aspect of this research. By identifying gaps and potential biases, the study aims to contribute to a nuanced understanding of the challenges associated with using electronic documents for content analysis in the intersection of financial and social issues. Determining the most acceptable methods for collecting data from electronic documents is pivotal. This includes specifying sources and establishing selection criteria to ensure the relevance and reliability of information in sociological research on financial topics.

The culmination of this research involves providing recommendations for future investigations. This includes suggesting potential improvements and refinements in methodology to enhance the overall effectiveness of utilizing electronic documents in sociological research on financial topics. By achieving these goals, this research contributes to the evolution of sociological research methods, offering practical insights for researchers aiming to leverage electronic documents in the exploration of financial themes.

Keywords: sociological research methods, electronic documents, content analysis, financial issues, methodological development.

Стаття надійшла до редколегії 14.08.2023

Прийнята до друку 15.09.2023